

Asia: HE 99/2025 Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi
vuodelle 2026

Suomen UNICEF ry:n lausunto Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto-
ja turvallisuusjaostolle, 1.10.2025

YLEISTÄ

Suomen UNICEF kiittää mahdollisuudesta lausua kansainvälisen
kehitysyhteistyön rahoituksesta osana valtion talousarvioesitystä vuodelle
2026.

YK:n lastenjärjestö UNICEF on yksi Suomen keskeisimmistä YK-kumppaneista
kehitysyhteistyössä: Suomi tukee UNICEFin työtä Suomen kehityspolitiikan
painopisteissä, kuten tyttöjen oikeuksien ja koulutuksen edistämisessä.
Helsingistä käsin toimivat UNICEFin innovaatiokeskukset, joita Suomi tukee,
kehittävät uusia ratkaisuja globaalin oppimiskriisin ja kehitysrahoituksen
haasteisiin lasten hyväksi.

Monenkeskisen kehitysyhteistyön merkitys korostuu globaalien kriisien keskellä

Monenkeskinen kehitysyhteistyö on keskeinen väline globaalin vakauden,
turvallisuuden ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän
ylläpitämisessä. Vuoden 2026 valtion talousarvioesityksessä monenkeskiseen
kehitysyhteistyöhön ehdotetaan 168 miljoonaa euroa, mikä merkitsee jatkoa
viime vuosien leikkauksille. Vuonna 2025 monenkeskiseen
kehitysyhteistyöhön on osoitettu 193 miljoonaa euroa. OECD:n mukaan
vauraiden maiden kehitysyhteistyörahoitus väheni 9 % vuonna 2024, ja
rahoituksen ennustetaan laskevan vuoden 2020 tasolle vuoteen 2027
mennessä.

Leikkaukset eivät kuitenkaan tapahdu tyhjiössä, niiden vaikutukset ulottuvat
miljooniin lapsiin: Historiallisen suuri määrä lapsia, joka viides lapsi
maailmassa, elää konfliktialueilla. Lähes puolet maailman lapsista asuu

maissa, joissa ilmastonmuutoksen vaikutukset asettavat heidät suureen vaaraan. UNICEFin analyysin mukaan kansainväliset leikkaukset voivat johtaa jopa kuuden miljoonan lapsen koulunkäynnin keskeytymiseen vuonna 2026.

Yleistuki YK-järjestöille on tehokkain ja vaikuttavin rahoitusmuoto

Suomi on profiloitunut YK-järjestöjen yleisrahoituksen puolustajana. Tästä huolimatta UNICEFin yleistukea ei ole nostettu vuoden 2015 tehtyjen leikkausten jälkeen. UNICEFin saama yleistuki on pysynyt alhaisella tasolla jo lähes 10 vuotta ja lisäksi tänä vuonna siihen kohdistettiin merkittävä leikkaus. Suomen UNICEF esittääkin, että UNICEFin yleistukea kasvatetaan. Yleistuki mahdollistaa joustavan ja tehokkaan toiminnan siellä, missä tarve on suurin. Se tukee pitkäjänteistä suunnittelua, nopeaa reagointia kriiseihin ja vähentää hallinnollisia kustannuksia.

Pitkäjänteisessä kehitysyhteistyössä sekä nopean reagoinnin humanitaarisessa avustustyössä YK-järjestöillä on etunaan skaalautuvuus ja laaja toimintakyky. YK:n erityinen rooli mahdollistaa toimintakyvyn kaikkein haastavimmissakin olosuhteissa, esimerkiksi Gazassa UNICEF on pystynyt toimimaan koko kriisin ajan.

Lahjamuotoisen rahoituksen rooli on edelleen keskeinen

Talousarvioesityksessä todetaan, että kehitysrahoituksen eri muodot täydentävät toisiaan. Olemme samaa mieltä sekarahoituksen mahdollisuuksista, mutta lahjamuotoisen rahoituksen leikkaukset ovat lyhytnäköisiä tilanteessa, jossa uusien rahoitusmuotojen tulevaisuus on epävarma. Lahjamuotoista rahoitusta tulee kohdentaa sinne, missä muut rahoitusmuodot eivät ole soveltuvia.

Suomen rooli kansainvälisessä yhteistyössä ja YK:n tukijana

Suomen tuki YK-järjestelmälle on olennainen osa ulkopolitiikkaa ja osoitus sitoutumisesta vakaaseen, sääntöihin perustuvaan maailmaan. Pienenä maana Suomella on erityinen intressi puolustaa monenkeskistä järjestelmää. Konkreettiset teot, kuten riittävä rahoitus, ovat välttämättömiä tämän puolustamisen toteuttamiseksi. Leikkaukset heikentävät paitsi YK-järjestelmää, myös Suomen kansainvälistä asemaa ja vaikuttavuutta, erityisesti kun Suomi tavoittelee paikkaa YK:n turvallisuusneuvostossa vuonna 2028.

Globaalin etelän merkitys

Globaalin etelän merkitys ja monipuolinen potentiaali maailmanpolitiikassa korostuu enenevässä määrin, mikä on tunnustettu myös osana Suomen ulkopolitiikkaa. Suomen UNICEF on huolissaan valtion talousarvioesityksestä, jossa maa- ja aluekeskiseen kehitysyhteistyön rahoitusta esitetään leikattavan vuoden 2025 tasosta lähes 40 miljoonaa. Enemmistö maailman maista on tällä hetkellä kehittyviä maita, joissa on usein kasvava talous ja väestö. Myös Suomen kannalta on tärkeää aktiivisesti rakentaa monipuolisia kumppanuuksia globaalin etelän maiden kanssa. Ilman globaalia yhteistyötä ei voida ratkaista esimerkiksi ilmastonmuutosta ja väestöhaasteita tai uudistaa kestävästi sääntöpohjaista järjestelmää.

Lapset ovat avain tulevaisuuteen – heidän turvallisuudestaan ei tule tinkiä

Lapset ovat erityisen haavoittuvia, mutta samalla heissä piilee valtava potentiaali rakentaa tulevaisuutta. Lapsen oikeuksien huomioiminen kehitysyhteistyössä on paitsi kansainvälisten velvoitteiden mukaista, myös investointi vakaaseen ja turvalliseen maailmaan. Suomen pitkäjänteinen työ tyttöjen oikeuksien ja koulutuksen edistämiseksi on arvokasta, mutta se vaatii riittävät resurssit toteutuakseen.

Suomen UNICEF esittää:

1. Monenkeskisen ja maa- ja aluekeskisen kehitysyhteistyön rahoitusta ei leikata.
2. UNICEFin yleistukea kasvatetaan osana Suomen YK-rahoitusta.
3. Lapsen oikeudet ja lasten turvallisuus asetetaan kehitysyhteistyön keskiöön.

Milla Aaltonen, vaikuttamistyön johtaja

Suomen UNICEF ry
 Lautatarhankatu 6
 00580 Helsinki
 Finland